

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **D. N.**, zastoupený Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2023, č. j. OAM-806/ZA-ZA11-ZA10-R2-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2023, č. j. 45 Az 3/2023-26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a dále rozhodl, že žalobci nelze udělit doplňkovou ochranu podle § 15a téhož zákona. Důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo žalobcem tvrzené nebezpečí hrozící mu v zemi původu, neboť trestným činem, kterého se dopustil, vyvolal konflikt s vládními představiteli Ruské federace (včetně prezidenta Putina) a obává se fyzické likvidace. V rámci pohovoru (viz protokol ze dne 2. 12. 2020) žalobce upřesnil, že v minulosti zastřelil svého obchodního partnera (a zároveň osobu blízkou prezidentu Putinovi), byl v České republice odsouzen za vraždu a rovněž zde vykonal trest. Žalobce vypověděl, že již v roce 2005 jej krátce po vraždě kontaktovali lidé z ruské Federální služby bezpečnosti (FSB) a dotazovali se, kdo obchodního partnera zavraždil s tím, že pokud to byl žalobce, ponese za to osobní odpovědnost. V roce 2007 byl žalobce orgány činnými v trestním řízení zatčen pro podezření z vraždy, soudní řízení ve věci započalo v roce 2008. Během soudního řízení, výkonu trestu odnětí svobody ani později jej ruské orgány nekontaktovaly, nicméně když se po výkonu trestu pokoušel získat cestovní doklady na ruské ambasádě, kontaktovala FSB jeho přítele v Moskvě a vyptávala se, kdy přicestuje do Ruska.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Praze. Domníval se, že naplnil důvody pro přiznání azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť byl v zemi původu perzekvován pro příslušnost k určité sociální skupině nepohodlných osob a pro zastávání určitých politických názorů, přičemž mu v případě návratu hrozí další perzekuce. Žalobce v této souvislosti odkázal na příručku UNHCR, která se vyjadřuje k důkazní nouzi žadatelů o azyl a k zásadě „v pochybnostech ve prospěch“.

[3] Dále namítal, že naplnil rovněž požadavky dle § 12 písm. b) zákona o azylu. V této souvislosti uvedl, že se obává návratu do Ruska, protože mu tam hrozí pronásledování ze strany státních orgánů, které nerespektují lidská práva. Žalobce je tak ohrožen na životě, zdraví a svobodě. Uvedl, že je na seznamu zájmu ruské policie a tajných služeb, které se na něj opakovaně dotazovaly, neboť byl v České republice odsouzen za vraždu ruského občana - osoby blízké starostovi Moskvy a prezidentu Putinovi. Dle žalobce v předchozím řízení nedošlo k vyvrácení jeho azylového příběhu, který byl od počátku konstantní, logický a možný.

[4] Žalobce zároveň upozornil, že se v průběhu azylového řízení zásadně změnila situace v souvislosti s vojenskou invazí Ruska na Ukrajinu, kterou žalobce odsuzuje. Zároveň odmítá možnost zapojení se do bojů v rámci ruských jednotek. Tento postoj může být v Rusku označen za nezákonný a žalobce může být kriminalizován. Jako osobě nepohodlné režimu mu pak hrozí odvedení a vyslání do války. Vycestování žalobce do Ruska by se tedy dle jeho názoru mohlo stát dokonce „rozsudkem smrti“. Ruské zákony nerespektují trest uložený žalobci v České republice, žalobce tedy není chráněn ani před dvojím potrestáním. Nic nebrání tomu, aby byl podroben dalšímu procesu, který může být zpolitizován.

[5] Dle žalobních námitek žalovaný rovněž pochybil tím, že žalobci neudělil alespoň humanitární azyl. Žalobce žije v tuzemsku více než 25 let, má zde vytvořeno veškeré zázemí, hovoří česky, v České republice žije jeho nezletilá dcera (občanka České republiky), s níž je v pravidelném kontaktu. Zamítnutí žádosti tedy není dle žalobce ani v nejlepším zájmu dítěte.

[6] Za nezákonné považoval žalobce také neudělení doplňkové ochrany. Namítal, že ani v případě odsouzení pro závažný zločin nelze žadatele „vydat“ do země původu s vědomím, že tam bude podroben perzekuci a ohrožen na životě a zdraví. Aplikace § 15a zákona o azylu nadto v daném případě odporuje jeho znění, podle kterého nelze doplňkovou ochranu udělit, je-li důvodné podezření, že se cizinec dopustil vážného zločinu. Je tedy zřejmé, že se citované ustanovení nevztahuje na případy, v nichž již bylo o trestném činu pravomocně rozhodnuto a trest byl vykonán (jako v této věci), ale pouze na situace, kdy je trestní řízení teprve ve fázi prověřování. Závěry žalovaného žalobce považoval také za rozporné s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, jehož body 13 a 14 v žalobě citoval.

[7] Krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[8] Po úvodním výkladu relevantních právních ustanovení krajský soud v odůvodnění rozsudku ve shodě s žalovaným konstatoval, že žalobce neuvedl žádný z důvodů předvídaných § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, pro které by mu mohl být udělen azyl.

pokračování

Žalobce označil za nebezpečí, které mu dle vlastních tvrzení hrozí, především možné pronásledování pro vraždu, jíž se dopustil. Spáchaná vražda ovšem nijak nesouvisela s jeho politickými názory nebo jinými politickými právy. Dle krajského soudu tak neexistuje příčinná souvislost mezi případným pronásledováním a některým z důvodů pronásledování vymezených zákonem. Ani žalobcovu obavu, že bude poslán do války na Ukrajině, nelze dle krajského soudu podřadit pod některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. V odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud vysvětluje, že ani žalobcova obava z vyslání do války z důvodu msty státních orgánů za vraždu nepředstavuje azylově relevantní důvod. Krajský soud také (s odkazy na národní i evropskou judikaturu) podrobně popsal, proč pouhé obecné vyjádření nesouhlasu s válkou nelze považovat za odpírání vojenské služby z důvodu předvídaného zákonem. K obecným odkazům, že žalobce byl v zemi původu již perzekvován pro příslušnost k sociální skupině a pro zastávání politických názorů, krajský soud poznamenal, že toto tvrzení nemá žádnou oporu ve skutkových okolnostech tvrzených žalobcem v nyní souzené věci, patrně se jedná o pozůstatek textu jiné žaloby sepsané jeho zástupcem.

[9] Krajský soud se podrobně zabýval také otázkou neudělení humanitárního azylu, přičemž neshledal překročení mezí správního uvážení žalovaným. Přítomnost dcery v České republice, jejíž vztah se žalobcem byl poznamenán výkonem trestu odnětí svobody, nepředstavuje dle krajského soudu sama o sobě důvod pro udělení humanitárního azylu, stejně jako žalobcův dlouhodobý pobyt v tuzemsku, v jehož průběhu ovšem spáchal vraždu.

[10] K vyloučení žalobce z možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 15a písm. b) zákona o azylu krajský soud potvrdil, že žalovaný vylučující klauzuli aplikoval správně. Žalobce se dopustil vážného zločinu a je nerozhodné, že za tento zločin byl již odsouzen a vykonal uložený trest. Vylučující klauzule dle krajského soudu nedopadá pouze na případy, kdy existuje pouhé podezření na spáchání vážného zločinu, ale rovněž (tím spíše) na případy, kdy byl žadatel za vážný zločin již pravomocně odsouzen. Vražda dle krajského soudu nepochybně představuje vážný zločin. V této souvislosti se krajský soud vypořádal rovněž s žalobcovým odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu citující příručku UNHCR k Ženevské úmluvě s tím, že tato úmluva upravuje postavení uprchlíků, nikoli osob nárokujících si doplňkovou ochranu. S odkazem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie krajský soud vysvětlil, že samotné spáchání vážného zločinu postačuje pro vyloučení osoby z doplňkové ochrany, aniž bylo třeba přezkoumávat přiměřenost vyloučení, či zkoumat, zda cizinec představuje nebezpečí pro společnost. I kdyby ovšem i v takovém případě měly soudy provádět určité vyvažování, krajský soud konstatoval, že s ohledem na závažnost zločinu spáchaného žalobcem a krátkou dobu, která uplynula od vykonání trestu, nebyl dle krajského soudu důvod vylučující klauzuli neaplikovat. Krajský soud rovněž neshledal neudělení doplňkové ochrany nepřiměřené z hlediska zásahu do práva žalobce na rodinný a soukromý život. Připomněl, že toto právo není absolutní a v souzené věci nad ním převážilo žalobcovo odsouzení za vážný zločin vraždy. Soud v této souvislosti rovněž upozornil na možnost řešení situace prostřednictvím víza za účelem strpění, a to jak z hlediska případného zásahu do soukromého a rodinného života, tak z hlediska dodržení závazků plynoucích z čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[11] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jejíž obsah se takřka doslovně shoduje s obsahem dříve podané žaloby rekapitulované výše.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti předestřel názor, že kasační stížnost je nepřijatelná, neboť nepřináší žádnou novou otázku, kterou by judikatura Nejvyššího správního soudu dosud neřešila. Poukázal také na pouhé opakování již projednaných žalobních námitek.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[1] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není přípustná, neboť co do svého obsahu nenaplnňuje podmínky pro její věcné projednání.

[2] Podle § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), je kasační stížnost *opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále stanoveno jinak.*

[3] Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. K jejímu věcnému projednání je tedy zapotřebí, aby stěžovatel cíleně reagoval právě na rozhodnutí krajského soudu (napadené kasační stížností) a kvalifikovaným způsobem krajským soudem vyslovené závěry. Kasační stížnost, která je pouhým doslovným opakováním žalobních námitek, není způsobilá věcného soudního přezkumu. Je-li kasační stížnost co do svého obsahu pouhou reprodukcí žaloby, je v takovém případě nutným důsledkem (odpovídajícím zákonné úpravě institutu kasační stížnosti, jejímu účelu i dosavadní rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu) odmítnutí kasační stížnosti pro nepřipustnost dle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[4] Již v usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„kasační stížnost, která beze změny opakuje žalobní tvrzení a nijak nereaguje na argumentaci krajského soudu, neobsahuje důvody podle § 103 s. ř. s., a bude proto jako nepřipustná odmítnuta (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Vyzývat stěžovatele k odstranění této vady (§ 109 odst. 1 s. ř. s.) není v takové situaci namístě. (...) V kasačním řízení je stanoveno povinné zastoupení advokátem především proto, aby kasační stížnosti byly sepsány právním profesionálem a byly argumentačně na úrovni. (...) Smyslem bylo umožnit v kasačním řízení, pokud možno, kvalifikovanou polemiku s argumentací krajského soudu. Tato polemika může být méně nebo více zdařilá; vždy však musí být z textu kasační stížnosti patrná alespoň nějaká snaha o to reagovat na konkrétní závěry krajského soudu, zdůraznit přílehlavou judikaturu a přesvědčivě prezentovat ty argumenty, které žalobce pokládá za nejpádňější“* (pozn.: zvýraznění podtržením doplnil soud). Obdobně Nejvyšší správní soud postupoval např. v usneseních ze dne 18. 1. 2023, č. j. 6 Afs 267/2022-36, ze dne 23. 11. 2022, č. j. 3 Afs 207/2020-74, ze dne 30. 6. 2022, č. j. 2 Afs 115/2020-42, ze dne 2. 5. 2022,

pokračování

č. j. 6 As 74/2022-16, ze dne 24. 3. 2021, č. j. 1 Afs 273/2019-51, nebo ze dne 5. 11. 2020, č. j. 7 Ads 242/2020-15 a č. j. 7 Ads 243/2020-14.

[5] Soudní přezkum v řízení o kasační stížnosti je možný pouze v rozsahu, v jakém k tomu stěžovatel vytvořil prostor svou formulací kasačních námitek. Kasační námitky ovšem nelze nahrazovat zopakováním námitek z podaného odvolání či žaloby, neboť tato podání směřovala proti jiným rozhodnutím, než které je nyní předmětem přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost tak není přípustná, převezme-li stěžovatel (resp. jeho zástupce) slovo od slova argumentaci obsaženou v žalobě proti rozhodnutí žalovaného a učiní-li v kasační stížnosti pouze „kosmetické úpravy“ tak, aby z žaloby formálně učinil kasační stížnost (např. změnou označení *žalobce* na *stěžovatel*).

[6] K uvedenému došlo i v nyní posuzovaném případě. Stěžovatelova argumentace v kasační stížnosti je doslovným převzetím jeho námitek v žalobě, vůbec tedy nereflektuje rozhodovací důvody krajského soudu, pro které krajský soud žalobu zamítl, a nevede s nimi kvalifikovanou polemiku. Kasační stížnost tedy nereaguje na závěry vyslovené krajským soudem v odůvodnění napadeného rozsudku, který podrobně, komplexně, srozumitelně a přezkoumatelně vypořádal veškeré žalobní námitky, a dospěl k závěru, že stěžovateli nesvědčí žádný z jím namítaných titulů mezinárodní ochrany. Kasační přezkum je možný pouze v tom rozsahu, v jakém k tomu stěžovatel svou formulací kasačních námitek vytvoří prostor. Řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem přitom nemá a nemůže být „*jakýmsi druhým pokusem ještě jednou a z pohledu stěžovatele lépe uvážit o tomtéž*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 1 Afs 44/2019-41).

IV. Závěr a náklady řízení

[7] Z výše uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost se opírá jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., a proto kasační stížnost odmítl pro nepřípustnost podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 104 odst. 4 a § 120 s. ř. s.

[8] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu